

Beslissing

Klachtnummer: KC 21 – 031
Klachtdatum: 24 december 2021
Klager: Klager
Verweerder: GZ psycholoog
Betreft: Opleggen van een kamerprogramma

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 24 december 2021 heeft ingediend. Deze klacht is gericht tegen de beslissing van 24 december 2021 tot het opleggen van een kamerprogramma.

Verweerder heeft op 4 januari 2022 bij de klachtencommissie een verweerschrift ingediend.

Op 6 januari 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Teams. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klager;
- verweerder.

De klachtencommissie die de klacht op de zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- mevrouw R. Gros, klinisch psycholoog n.p./psychotherapeut.

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Zijn bevindingen zijn met de andere leden van de klachtencommissie gedeeld.

Toelichting van klager

Klager licht toe dat hij voor de aanzegging wel op de afdeling mocht komen; binnen de kliniek had hij alle vrijheden. Hij zat in fase 3. Na het kamerprogramma kwam hij in eerste instantie in fase 1 terecht (rond 29 december 2021); enkele dagen later was fase 3 van toepassing. Op 28 december 2021 is hij overgeplaatst naar een andere afdeling. Op die afdeling heeft hij enige tijd te maken gehad met fase 1; hij hoefde daar niet op zijn kamer te blijven.

Het kamerprogramma had als reden dat hij geen contact kon hebben met medepatiënt X en om de veiligheid op de afdeling te waarborgen. Hij vindt dit onterecht; hij was geenszins van plan om fysiek te worden. Tijdens het voorval heeft hij zich ook niet fysiek bedreigend opgesteld. Hij snapt niet waarom het kamerprogramma is opgelegd.

Op de patio en in de gangen of gemeenschappelijke ruimtes konden klager en medepatiënt X elkaar tegenkomen. Hij heeft beloofd dat hij geen contact meer zou zoeken met medepatiënt X; met die belofte kon hij terug naar fase 3.

Het kamerprogramma hield in dat klager niet van zijn kamer mocht komen; de deur ging niet op slot. Wel mocht hij af en toe een kwartiertje op de patio wandelen. Het grootste deel van de dag moest hij doorbrengen in zijn kamer. Hij heeft niet geprobeerd om van zijn kamer te komen, ondanks dat de deur niet gesloten was.

Ongeveer twee weken voor het incident bij de computer (rond 8 december) was er een groeps gesprek/leefgroep in aanwezigheid van een aantal ST'ers. Hij vond tijdens deze bijeenkomst het gedrag van medepatiënt X rondom het overlijden van een andere medepatiënt respectloos en menonterend. Klager heeft dit gedrag heel vervelend gevonden. Hij heeft medepatiënt X tijdens de leefgroep hierop aangesproken; hij reageerde toen weer zeer vervelend. Medepatiënt X kon hier gewoon mee weggkomen. Behandelaren en ST'ers hadden hem hierop kunnen aanspreken. Daar komt de spanning vandaan en daarmee is onvoldoende gedaan. Klager wilde toen absoluut niets meer met medepatiënt X te maken hebben en wilde ook niet meer met hem in gesprek gaan.

Achteraf heeft hij begrepen dat medepatiënt X wel hierop één-op-één is aangesproken, maar dit was niet zichtbaar voor hem en zijn medepatiënten.

Voor het overlijden van de medepatiënt vond hij medepatiënt X al zeer vervelend. Na het overlijden ontstond echt spanning. Op 24 december 2021 ontstond een woordenwisseling, waarbij medepatiënt X wegliep. Klager werd toen aangesproken door de ST'er en voelde zich klem gezet. Vervolgens kwam medepatiënt X terug en escaleerde het. Als hij apart was genomen door de ST'er, was het niet tot een escalatie gekomen.

In het verweerschrift staat een aantal dingen die niet kloppen. Zo heeft hij niet gezegd dat medepatiënt X een aantal kankerklappen zou geven. Hij heeft duidelijk laten blijken dat hij deze klappen niet zou geven. Toen hij wegliep, gaf medepatiënt X aan dat klager zich net als zijn maatje moest verantwoorden voor God. Klager is verbaal heel grof geweest, maar heeft hem niet bedreigd met fysiek geweld.

Toelichting van verweerder

Verweerder geeft aan dat zij een kamerprogramma aan klager en medepatiënt X heeft opgelegd. De ST zorgt voor de praktische uitwerking, zodat klager en medepatiënt X geen overlappende momenten op de groep of op de patio zouden hebben. Zij heeft begrepen dat de ST hiermee op een soepele wijze is omgegaan.

Op 28 december 2021 is gesproken over het verloop van het kamerprogramma. Beide heren verblijven op één afdeling; in hun onderlinge verhouding was nog weinig hersteld. Er was niets veranderd. Haar conclusie was dat één van beide heren naar een andere afdeling moest om de rust te herstellen. Zij koos ervoor om klager over te plaatsen. Als fase 3 van toepassing zou worden, dan zou men elkaar makkelijk kunnen zien (op de patio of bij de fysio), terwijl er nog geen enkel gesprek was geweest of afspraken waren gemaakt.

Op 30 december 2021 heeft zij met beide heren een afzonderlijk gesprek gevoerd over wat er zou gebeuren, als zij elkaar in de kliniek zouden tegenkomen. Beiden gaven aan dat zij niet de confrontatie zouden zoeken. Dat was voldoende om beide heren terug in fase 3 te plaatsen.

Het kamerprogramma is geëindigd op dinsdag 28 december 2021. Fase 1 betekent dat een patiënt op de afdeling en op het terras mag zijn, maar niet verder de kliniek in mag. Deze fase heeft anderhalf dag geduurd.

Medepatiënt X is wel degelijk aangesproken op de verschillende uitlatingen. Daarin is naar haar oordeel voldoende gedaan. Er is sprake geweest van een oplopende spanning, waarbij op 24 december 2021 een inschatting gemaakt moest worden hoe de veiligheid in de dagen erna gewaarborgd kon worden.

Zij weet dat meerdere keren is aangedrongen op een gesprek tussen klager en medepatiënt X. Klager heeft dit telkens afgehouden. Dit soort frustraties en spanningen zouden op die manier uitgesproken moeten worden.

De uitspraken die met name vanuit de kant van klager naar medepatiënt X waren gedaan en wat klager non-verbaal uitstraalde, baarden haar zorgen en maakten dat zij het nodig vond om de kamerprogramma's op te leggen.

Het was al de bedoeling dat klager naar huis zou gaan en daar een ambulante behandeling zou krijgen. Zij heeft meerdere keren overwogen dat klager overgeplaatst zou worden, maar ze is niet zijn regiebehandelaar. Deze overwegingen hadden geen relatie met de oplopende spanningen met medepatiënt X. Naar huis kon nog niet en de inschatting was dat klager niet lang meer zou verblijven bij de zorgaanbieder. Voor 24 december 2021 was het niet dusdanig geëscaleerd.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht is gericht tegen een beslissing om een kamerprogramma op te leggen, waartoe besloten is op grond van artikel 9:9, tweede lid van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz). De klachtencommissie kan een klacht over een dergelijke beslissing beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvvgz en het Klachtenreglement klachten Wvvgz van de Regionale Klachtencommissie.

Beoordeling van de klacht

In de eerste plaats ziet de klachtencommissie zich voor de vraag gesteld welke vorm van verplichte zorg het opleggen van een kamerprogramma betreft: gaat het om insluiten of een beperking van de bewegingsvrijheid? Anders dan verweerder is de klachtencommissie van oordeel dat het gedwongen toepassen van een kamerprogramma in dit geval gekwalificeerd dient te worden als insluiting en niet als een beperking van de bewegingsvrijheid. In het kader van het kamerprogramma werd klager in zijn kamer geplaatst, waar hij met uitzondering van enkele korte momenten gedurende de hele dag moest verblijven; de deur van zijn kamer bleef dicht. Deze maatregel is op te vatten als een vorm van insluiten, omdat klager hierdoor verplicht werd in een kleine ruimte te verblijven, wat hem beperkte in zijn doen en laten en waardoor hij niet vrijelijk op de afdeling en daarbuiten kon bewegen (vgl. uitspraak van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant van 2 juli 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:5158). Of de deur al dan niet op slot is, vindt de klachtencommissie hierbij – in overeenstemming met de overweging in de uitspraak van 8 juni 2021 van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant – geen relevant criterium om insluiting van een beperking van de bewegingsvrijheid te onderscheiden, omdat de feitelijke uitwerking van de maatregel voor klager hetzelfde blijft.

Het kamerprogramma is opgelegd op grond van artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz. Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaronder beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid door de zorgverantwoordelijke kunnen worden opgelegd. Omdat vastgesteld is dat sprake is van een insluiting en niet van een beperking van de bewegingsvrijheid, kan dit artikel niet ten grondslag liggen aan de beslissing van 24 december 2021. De klachtencommissie wijst erop dat artikel 9:8, eerste lid van de Wvvgz de mogelijkheid biedt om in geval van een noodsituatie maatregelen, zoals insluiting, toe te passen. Deze toepassingsvoorwaarden (en daarmee het beoordelingskader) luiden anders dan die van artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz. Zo is de duur van een dergelijke maatregel op grond van artikel 9:8 van de Wvvgz gemaximeerd tot een periode van drie dagen

De klachtencommissie concludeert dat de beslissing van 24 december 2021 steunt op een onjuiste wettelijke grondslag. Gelet hierop is de klacht **gegrond** en vernietigt de klachtencommissie deze beslissing.

Ten overvloede merkt de klachtencommissie op dat het kamerprogramma noodzakelijk werd geacht ter voorkoming van verstoring van de orde of de veiligheid in de accommodatie en het voorkomen van strafbare feiten. Deze inhoudelijke grondslagen worden ook genoemd in artikel 9:8 van de Wvvgz. In de beslissing is gemotiveerd dat lange tijd sprake is van een hoge spanning tussen klager en een medepatiënt. Klager heeft een aandeel in dit conflict. De zorgverantwoordelijke acht het van belang dat de rust op de afdeling terugkeert en dat klager nadenkt over zijn eigen aandeel in het conflict. De dossierinzage en de toelichting tijdens de zitting hebben dit beeld naar het oordeel van de klachtencommissie bevestigd; er was voldoende aanleiding om voor de veiligheid binnen de accommodatie te vrezen. Dat de zorgverantwoordelijke wilde ingrijpen gelet op dit feitencomplex, acht de klachtencommissie dan ook logisch. Een onderbouwing voor de noodzaak om strafbare feiten te voorkomen ontbreekt echter.

De klachtencommissie kan zich verder niet uitspreken over de vraag of deze omstandigheden een noodsituatie vormden en daarmee een maatregel op grond van artikel 9:8 van de Wvvgz rechtvaardigden. Het is in de eerste instantie aan de zorgverantwoordelijke om dit te onderbouwen, waarna de klachtencommissie deze onderbouwing kan toetsen. In dit geval is inhoudelijke toetsing niet mogelijk, omdat de beslissing op een onjuiste grondslag berust.

Verder overweegt de klachtencommissie dat het overlijden van een patiënt een grote impact heeft gehad op de afdeling en tot spanning tussen klager en medepatiënt X heeft geleid. Gelet hierop meent zij dat de overplaatsing van medepatiënt X eerder aangewezen was en dat om dit te bereiken meer voortvarendheid gewenst was geweest.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over de beslissing van 24 december 2021 om een kamerprogramma **gegrond** en vernietigt deze beslissing.

De beslissing is genomen op 6 januari 2022 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw R. Gros, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer mr. E. Krol.

Vervolg

Tegen de beslissing op een Wvvgz-klacht kunnen klager en verweerder binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op d.d. 20 januari 2022 verstuurd aan klager, verweerder, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.

De Rechtbank heeft deze beslissing vernietigd en de klacht van de betrokkene ongegrond verklaard.